Ekspedicijos metu ariamoje kapinyno dalyje, esančioje į V nuo 1999 m. aptikto kapo su įkapėmis (čia yra sodyba ir gyventojų daržai), žvalgytas daugiau kaip 70 m² plotas. Kitas, daugiau nei 30 m² ariamas plotas, žvalgytas gretimoje, į P–PR esančioje sodyboje. Arimo paviršiuje archeologinių dirbinių neaptikta, jie, be abejo, yra giliau. Rasta tik senovinė saga ir susilydžiusio alavo gabalėlis.

ŽEMAIČIŲ KALVARIJA (VARDUVA) CEMETERY

In 2002 KVAD explored the Žemaičių Kalvarija cemetery (Plungė district). The area of more than 35 m² was explored where burial pits with cremations were found. During the exploration, 197 archaeological finds were detected dated to the 8th–13th centuries.

MARVELĖS KAPINYNAS

Mindaugas BERTAŠIUS

2002 m. buvo tęsiami dar 1991 m. pradėti Marvelės kapinyno tyrimų darbai. Kapinynas yra Kauno m. teritorijoje, žemutinėje Nemuno slėnio terasoje. Preliminarūs tyrinėjimo rezultatai skelbti mokslinėje-informacinėje spaudoje (žr. *ATL 1990 ir 1991 metais,* V., 1992, t. 1, p. 90–94; *ATL 2000 metais*, V., 2002, p. 91–95; M. Bertašius, *Vidurio Lietuva VIII–XII a.*, K., 2002). Pastaraisiais metais tyrinėta 50 m² teritorija kapinyno P krašte. Nedidelės dviejų tyrimų plotų dalys (163 ir 164) tyrinėtos greta 2001 m. tyrinėtų plotų. Tyrimų plotas orientuotas P–Š kryptimi.

2002 m. ištirti 6 griautiniai žmonių kapai (1290–1295). Griautiniai kapai skirtini romėniškojo laikotarpio C1a–C3 fazėms, t. y. datuojami II a. pabaiga – IV a. pradžia. Apibendrinus tyrimų rezultatus, Marvelės kapinyne šiuo metu yra ištirti 1295 griautiniai ir degintiniai žmonių kapai bei iki dešimties grupinių kapų.

2002 m. tyrinėti kapai telkiasi vienoje vietoje, sudarydami penkių kapų grupę, išskyrus kapą 1295 – jis atrastas ankstesnių tyrimų zonoje. Mirusieji laidoti kūnus orientuojant PR kryptimi (kapai 1291, 1293, 1294) arba ŠR kryptimi (kapai 1290, 1292).

Dabartinis žemės paviršius tyrinėtoje kapinyno teritorijos dalyje buvo bene žemiausias. Tačiau pirminio paviršiaus reljefo būta beveik lygaus. Griautiniai kapai tyrinėti gelsvo smėlio sluoksnyje. Visi kapai atrasti labai panašiame gylyje (galvos kaulai fiksuoti H_{abs} 22,18–22,26 m ar 22,39 m). Tad laidota apie 1,8 m gylyje nuo dabartinio paviršiaus arba 0,8 m gylyje nuo buvusio kapinyno paviršiaus. Spėjamą laidojimo paviršių apibrėžia pavieniai akmenys, atrandami virš kapų arba greta. Kapų duobės gana gerai skyrėsi aplinkoje. Skirtinguose kapuose griaučiai nevienodai išlikę, tačiau visur jie yra labiau ar mažiau sunykę. Nepavyko atlikti antropologinių tyrimų – baigiantis tyrimų sezonui buvo pavogtas ekspedicijoje naudojamas statybininkų vagonėlis su jame saugomais žmonių skeletų likučiais. Kapuose nepastebėta karsto likučių. Tyrimų metu dažniau atrandamos molio sienelės – jų likučių būta 1291 ir 1293 kapuose. Molio

sienelės įrengtos griaučių lygyje. Romėniškajam laikotarpiui būdinga akmenų konstrukcija atrasta 1291 kape – ties kojomis, galva, prie dubens buvo padėti akmenys. Mirusieji laidoti stačiakampėse duobėse suapvalintais kampais. Vaikams kastos mažesnės duobutės (1290). Sprendžiant pagal įkapes, daugiausia tyrinėta moterų kapų (1291, 1292, 1293), tai patvirtinta ir laidojimo kryptis.

Beveik visuose kapuose rastos gausesnės ar skurdesnės įkapės. 2002 m. kapams būdingiausios apyrankės, jos rastos 3 kapuose (1291, 1292, 1293). Taip pat atrastos trys segės (2 lankinės su nedidelėmis profiliuotomis buoželėmis virš įvijos, viena laiptelinė III gupės segė – artimas klaipėdietiškosioms variantas), šaukštinė II grupės antkaklė (1293). Ypač turtingas buvo 1293 kapas, kuriame be pagrindinių įkapių (8 apyrankių, antkaklės, segės su grandinėle, žiedo), įdėtos ir papildomos įkapės (Veliuonos tipo apgalvis iš įvijų ir kabučių su skardelėmis, laiptelinė segė).

Šioje kapinyno vietoje įžemį formavo gelsvo smėlio sluoksnis, giliau – smėlis su priemolio tarpsluoksniais. Kapinyno R dalyje išsidėstę žirgų kapai šiais metais nebuvo tyrinėti.

MARVELĖ CEMETERY

In 2002 the archaeological research proceeded in the Marvelė cemetery. There were found 6 inhumations, dated to C1a – C3 (end of 2nd – early 4th cent.) phase. The inhumations contained numerous burial items – ornaments (brooches, neck ring, bracelets, pins). Stone constructions and clay lining in the grave showed a ritual performed at the grave.

ĖGLIŠKIŲ–ANDULIŲ KAPINYNAS

Audronė BLIUJIENĖ

2002 m. VU, dalyvaujant KM, vykdė archeologinius žvalgomuosius tyrinėjimus Ėgliškių–Andulių (toliau – Andulių) kapinyne (A 463 P; Ėgliškių k., Žalgirio sen., Kretingos r., Klaipėdos aps.). Kapinynas yra 1 km į PR nuo tilto per Danės upę kelyje Kretinga–Šimkai; 0,1 km į ŠR nuo Ėgliškių–Andulių piliakalnio ir alkakalnio, vadinamo Perkūno kalnu, bei evangelikų-liuteronų kapinių, kairiajame Danės upės krante. Jis užima 2,62 ha plotą tarp nedidelių Danės upės intakų – Kāpupio dešiniojo ir Šaltupio kairiojo kranto. Tyrinėjimai buvo vykdomi pagal 2002 m. kapinyno žvalgomųjų tyrinėjimų programą, kuria buvo siekiama nustatyti kapinyno P ribą. Tyrinėjimus finansavo KPC. 2002 m. archeologinių žvalgomųjų tyrinėjimų metu už saugomos teritorijos P ir PR ribų buvo ištirtas bendras 80,80 m^2 dydžio plotas. Rastas vienas suardytas nedeginto žmogaus palaidojimas. Perkasoje 3, nuo PR riboženklio nutolusioje per 95 m, akmenų vainike rastas nedeginto vyro kapas 43 ir žirgo palaidojimas 1.

XIX a. pabaigoje – XX a. pradžioje Andulių kaimo kapinynas archeologinėje literatūroje žinomas kaip Zeipen Gerge (Görge), Eglin Nikklau, Eglischken, Stanz-Schlaudern (Stranz-Schlaudern), Anduln, Andullen. Kapinyno vardų gausą iš dalies